

TEMA: LUZ POZO

Os epígonos da Xeración do 36 son denominados nalgúns estudos como **Promoción de Enlace**. Nacidos nos anos 20, acceden á cultura nos 40, en plena ditadura franquista. A maioría deles son autodidactas e non teñen estudos universitarios. O seu illamento a respecto das correntes culturais europeas é total. A censura, o descoñecemento da literatura e da cultura galegas do período anterior, a penuria material etc., son outros factores que lastran a súa formación e expresión. A Promoción de Enlace careceu igualmente de órganos literarios en galego (revistas, xornais, editoras etc.). Así as cousas, cando nos anos 50 a nosa literatura comece lentamente o seu proceso de recuperación, moitos dos autores desta Promoción tardarán en se incorporar á tarefa ou non o farán plenamente. Só hai unha excepción neste panorama de dúbidas perante o compromiso pleno coa lingua: a de Xosé Neira Vilas.

PROMOCIÓN DE ENLACE, á que pertence A. Tovar, é chamada así por ser o elo que media entra a 1ª e a 3ª xeración desta etapa. En realidade son os epígonos da X. do 36. É unha xeración de autodidactas, poucos deles pasaron pola universidade, sen contacto coa poesía europea, e rodeados polo misérrimo ambiente cultural dos anos 40 e 50. O resultado foi un absentismo xeneralizado no ámbito da literatura galega e unha procura da expresión a través do castelán. A súa incorporación á poesía en galego foi, xeralmente, tardía. Atopámonos cunha xeración carente de coherencia, a non ser na súa indixencia informativa e curricular. Alimentan o seu deveso poético nos autores do 27 español entre outros. O ton intimista é unha característica común a moitos deles, por máis que, como é lóxico, ese intimismo reciba tintes diversos non diferentes poetas. Outros poetas desta época son Luz Pozo, Tomás Barros, Cuña Novas, José Ángel Valente... .

Son autores desta Promoción de Enlace:

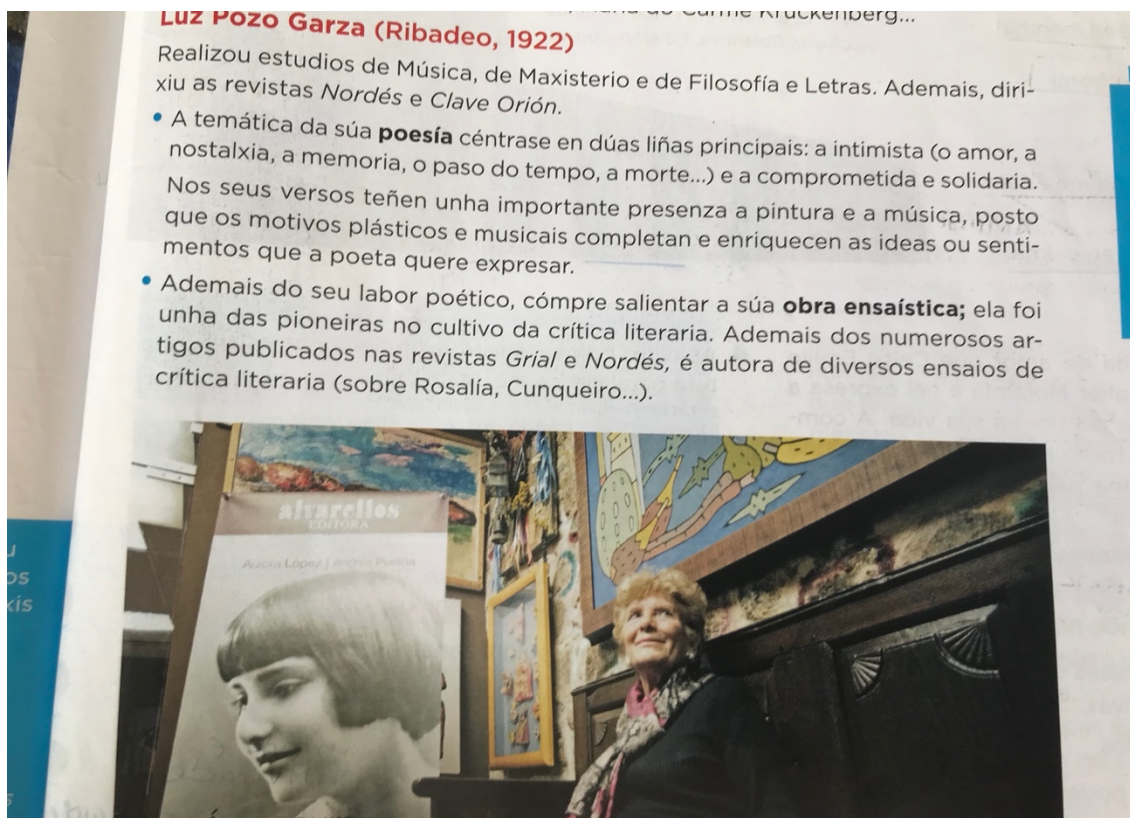
Luz Pozo Garza (Ribadeo, 1922). Académica da Galega, socia de Honra da AELG desde 2001, directora das revistas *Nordés* (1980-1991) e *Clave Orión*, destacada ensaísta sobre temas literarios (Pimentel, lírica medieval, Cunqueiro, Seoane, Rosalía...), inicia a súa obra poética

en castelán, para posteriormente desenvólvela en galego, en clave basicamente intimista e culturalista. A forza vitalista do amor, a sensualidade, o erotismo, o don da palabra poética, o mar e as lembranzas son, entre outros, motivos constantemente visitados na súa poesía.

A súa primeira obra galega é *O paxaro na boca* (1952), de forte sensualidade e linguaxe exuberante. Nos anos en que eclosiona a chamada Escola da Tebra, coa súa poesía existencialista, angustiada e desolada, Pozo Garza cultiva un tipo de poesía antagónica a aquela. Fronte ao “desarraigo”, protagoniza unha poesía vitalista, chea de luz e de harmonía, que proclama a perfección da vida, o optimismo perante a existencia e a vivencia gozosa do amor. Este enfoque contrasta co que aparece no seguinte libro, *Últimas palabras / Verbas derradeiras* (1976), ilustrado por Seoane e presidido pola morte, o desamor e a angustia existencial, expresada de maneira esencializada, minimalista, mesmo hermética.

Máis tarde, ábrese moi tenuemente á temática social, procurando maior sinxeleza expresiva. Cando se produce a reacción contra o predominio do socialrealismo, a autora retoma o tratamento escrupuloso da linguaxe, ábrese a novos temas e énchese de referencias culturalistas, en sintonía coas propostas da xeración dos 80 e combinando o vitalismo sensual e a serenidade elexíaca en tres meritorios libros: *Concerto de outono* (1981), *Códice calixtino* (1986) e *Prometo a flor de loto* (1991). En *Vida secreta de Rosalía* (1996) rende homenaxe á cantora de *Follas novas*, dialogando cos seus versos e coa súa biografía. De 2003 é o volume *Medea en Corinto* e do ano seguinte *As arpas de Iwerddon*, en que visita a temática e a mítica celtas, cunha estadia en Irlanda como fio condutor para múltiples evocacións autobiográficas. Aparecen entón dous volumes re-compilatorios: *Historias fidelísimas. Poesía selecta 1952-2003* (2003) e *Memoria Solar. Obra poética* (2004). Con posterioridade aparecerán aínda *As vodas palatinas* (2005) e *Deter o día cunha flor* (2008).

5.1. LUZ POZO GARZA (1922)

Obra poética: *O paxaro na boca* (1952) e *Verbas derradeiras* (1975), *Concerto de outono* (1981) e *Códice Calixtino* (1986).

Atopamos no seu conxunto poético un 1º momento de exaltación vitalista e sensualidade, un canto á vida a través do amor e da natureza, que impregna a súa obra castelá e galega ata chegar a *Verbas derradeiras*.

En VD, porén, poetiza o desamor, a soidade, a dor, a morte, a través dos motivos simbólicos da sombra, a noite, o silencio, a nada.

Nas obras seguintes -que se corresponden co outono vital da autora- atopamos a presenza da morte, pero estamos ante unha aceptación da mesma dentro da harmonía do ciclo vital. Fronte ao intimismo doutros autores, o seu non entra dentro desa poesía *desarraigada*, senón que se caracteriza sempre por un vitalismo de raíz alexandrina.

Tentou tamén unha escrita de rexistros social-realistas que contraste coa súa primordial procura íntima. Así mesmo, se seguimos a evolución da súa obra, atopamos pegadas da nova poesía xurdida na Galiza a partir de 1976: tratamento coidado da linguaxe, intención culturalista e apertura temática e estilística. E a partir dos comezos dos 80 cando se produce o máis interesante da súa obra.

A crítica detectou na autora as influencias do impresionismo estético doutro gran poeta e amigo galego admirado por ela: L. Pimentel, incorporando á súa poesía a desolación daquel. Actualmente dirixe a revista *Nordés* de poesía.